

AMuSE – Approaches to Multilingual Schools in Europe
AMuSE – Ansätze zur Mehrsprachigkeit an Schulen in Europa
amuse.eurac.edu

AMuSE recommendations for the promotion of multilingualism at schools – full version

Inledning

Allmän information om projektet

Projektet **AMuSE** (Approaches to Multilingual Schools in Europe) har finansierats av Europakommissionens program för Livslångt Lärande från januari 2012 till och med mars 2015. Syftet med projektet har varit att finna goda initiativ och att diskutera hur skolan kan förändras från en enspråkig miljö till att bli till en plats för flerspråkighet. En anpassning till flerspråkighet i skolorna framstår som allt viktigare i Europa, liksom i hela världen, med tanke på de ökande globala flöden av migranter som är en tydlig tendens idag, samtidigt som majoriteten av världens befolkning är flerspråkig.

Projektkonsortiet, som består av sex partnerinstitutioner från, Estland (*Universitetet i Tartu*), Italien (*EURAC, Bolzano*), Schweiz (*Universitet för lärarutbildning Zürich*), Sverige (*Göteborgs universitet*), Turkiet (*Akdeniz universitet Antalya*) och Österrike (*Universitetet för lärarutbildning Wien*), har varit involverat i en rad aktiviteter och har genomfört bakgrunds-forskning rörande flerspråkighet i skolan. Ett fokus har varit att samla in projektrapporter, beskrivningar av olika typer av initiativ, publikationer och annat material som främjar flerspråkighet på skolor och i klassrum. Denna samling är fritt tillgänglig på nätet som en del av databasen "Flerspråkighet." Ett annat fokus för projektet har varit att starta en dialog mellan personer engagerade i lärarutbildning, lärare och beslutsfattare på skolor och i utbildningspolitiken. För detta ändamål har fyra internationella konferenser och expertmöten hållits i olika partnerländer. Resultatet av konferenserna samt alla andra publikationer liksom information om projektet finns på **AMuSE** hemsida: <http://amuse.eurac.edu/en/home/default.html>

Bakgrund till rekommendationerna

Följande rekommendationer hänför sig till den allmänna uppsättning av rekommendationer som föreslås av **AMuSE**-medarbetarna för att bidra till främjandet av flerspråkighet i skolorna. En del av rekommendationerna riktar sig till lärarutbildningen, vilken i hög grad kan bidra till en förståelse av flerspråkighet bland lärare och leda till en utökad orientering mot flerspråkighetsdidaktik. Den andra uppsättningen rekommendationer riktar till politiker och beslutsfattare inom utbildningspolitiken eftersom de rättsliga förutsättningarna och deras korrekta implementering i praktiken är avgörande för att skolorna ska kunna förvandlas till miljöer för aktiv flerspråkighet. I den fullständiga versionen, följs var och en av de allmänna rekommendationerna av mer detaljerade partnerspecifika förslag som relaterar till den allmänna rekommendationen. De överordnade texterna har samma nummer som i den korta versionen, vilken finns tillgänglig på **AMuSE**-projektets webbplats (<http://amuse.eurac.edu/en/home/default.html>).

Forskare från AMuSE- teamet som deltar i sammanställningen av rekommendationerna (i alfabetisk ordning):

Dana Engel (*EURAC Bolzano*)

Elisabeth Furch (*Universitetet för lärarutbildning Wien*)

Sabrina Maruncheddu (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

Alexander Onysko (*EURAC Bolzano*)

Tore Otterup (*Göteborgs universitet*)

Jochen Rehbein (*Akdeniz universitet Antalya*)

Basil Schader (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

Esta Sikkal (*Universitetet i Tartu*)

Orhan Varol (*Akdeniz universitet Antalya*)

Rekommendationer för lärarutbildningen

1. Lärarutbildning bör innehålla en obligatorisk utbildningsmodul som inkluderar en rad olika ämnen, såsom kunskaper om flerspråkighet, om första- och andraspråksinlärning, interkulturell kommunikation, andraspråks- och flerspråkighetsdidaktik, samt kulturella och historiska kunskaper om regionala nationella minoritetsspråk liksom kunskaper om de olika språk som skolans elever talar.

2. Lärarutbildningen bör förbereda alla lärare, oavsett ämne de ska undervisa i, på ett sådant sätt att de kan planera och genomföra sin undervisning för att stödja den språkliga mångfalden i klassen.

Ämnena flerspråkighet, undervisning på ett andraspråk, allmän språkvetenskap, språkinlärning och mångkulturalitet bör vara obligatoriska ämnen i lärarutbildningen. Dessutom bör blivande lärare ha skyldighet att delta i en introduktionskurs i ett invandraspråk. (*Universitetet för lärarutbildning Wien*)

Rektorer och lärare som är involverade i lärarutbildning bör delta i vidareutbildning inom ämnena flerspråkighet, undervisning i ett andraspråk, allmän språkvetenskap, språkinlärning och mångkulturalitet. (*Universitetet för lärarutbildning Wien*)

Nya resultat från forskning om flerspråkighet, undervisning på ett andraspråk, allmän språkvetenskap, språkinlärning, och mångkulturalitet bör tas i beaktande och integreras i lärarutbildningen. (*Universitetet för lärarutbildning Wien*)

En obligatorisk kurs bör inrättas som fokuserar på produktiv användning av flerspråkighet. En sådan modul bör åtminstone omfatta två timmar i veckan under en termin. Liknande och mer omfattande kurser som ger ytterligare möjligheter till kvalificering bör också erbjudas som vidareutbildning. (Exempel: CAS QUIIMS - Kvalitet i mångfaldens skola vid *Universitetet för lärarutbildning Zürich*). (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

En obligatorisk kurs bör inrättas som fokuserar på förvärv av ett andraspråk och om särskilda svårigheter för elever som talar andra modersmål än majoritetsspråket. En sådan modul bör åtminstone omfatta två timmar i veckan under en termin. Liknande och mer omfattande kurser som ger ytterligare möjligheter till kvalificering bör också erbjudas som vidareutbildning. (Exempel: CAS tyska som andraspråk vid *Universitetet för lärarutbildning Zürich*). (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

En bestämmelse bör genomföras där det föreskrivs att minst en tredjedel av den verksamhetsförlagda lärarutbildningen bör hållas i flerspråkiga klassrum och under ledning av lärare som är kvalificerade och har erfarenhet av att hantera flerspråkiga klassrumssituationer. (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

Den viktigaste faktorn för utvecklandet av flerspråkiga skolor i Estland är en anpassad lärarutbildning. Man måste ta itu med grundläggande utbildning eftersom den påverkar lärarstudenternas utbildning samt fortbildning. Ett bra exempel på detta kan finnas på Narva Lärarhögskola där en läroplan har utvecklats för flerspråkiga lärare (Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õpikeskonnas www.narva.ut.ee/et/115218). (*Universitetet i Tartu*)

Det är angeläget att inrätta en utbildningsmodul som fokuserar på flerspråkiga perspektiv bland de gemensamma modulerna om pedagogik och didaktik för alla lärarstudenter. Som ett resultat kommer alla lärarstudenter oavsett vilka ämnen de studerar att ha grundläggande kunskaper om hur flerspråkighet fungerar, hur kunskap i ett andra språk utvecklas, och vilka förhållningssätt och undervisningsmetoder som gynnar flerspråkiga elever. (*Göteborgs universitet*)

När lärarstudenter studerar sina ämnen, måste de också lära sig om språkets betydelse för att lära sig ämnet. För varje ämne, måste de lära sig om vilka texttyper och gener som är utmärkande för detta ämne och hur dessa texttyper konstrueras i termer av struktur, språk, grammatik och lexikon, d.v.s. ämne, språk och litteracitet. (*Göteborgs universitet*)

Parallellt med studiet av ämnesspecifika kunskaper, måste lärarstudenterna också lära sig om psykosociala faktorer som kan påverka lärandesituationen för flerspråkiga elever, särskilt för dem som nyligen har anlänt till ett nytt land och som kanske har gått igenom traumatiska upplevelser under migrationen. (*Göteborgs universitet*)

Alla ämnesområden i lärarutbildningen bör innehålla undervisning som ger grundläggande kunskaper beträffande forskning om tvåspråkighet och flerspråkighet, om andraspråksinlärning och om flerspråkighetsdidaktik. (*EURAC Bolzano*)

Lärarutbildningen skall inkludera undervisning som ger grundläggande kunskaper i de vanligaste invandrarspråken. Detta bör utgöra en del av lärarutbildningens vetenskapliga bas. (*Akdeniz universitet Antalya*)

Man bör i lärarutbildningen visa på olika sätt att motivera studenter att lära, speciellt hur man lär (många) språk. (*Akdeniz universitet Antalya*)

Förhållningssättet till flerspråkig undervisning bör fokusera på inläraren och bör varken vara normativ och grammatikinriktad eller felorienterad utan snarare vara kommunikativ. För att underlätta detta bör lärande i lag stödjas för att på det viset främja samarbete mellan lärare i olika språk istället för konkurrens. (*Akdeniz universitet Antalya*)

Rön från modern neurofysiologisk forskning bör också tas i beaktande. Tidig flerspråkighet kan, som det har visat sig, inte bara underlätta tillägnet av främmande språk utan kan också hjälpa till att främja andra kognitiva och kunskapsmässiga förmågor. (*Akdeniz universitet Antalya*)

Att höja medvetenheten om fördelarna med att kunna ett annat nationellt språk (t.ex. kurdiska som ett internationellt språk) underlättar inte bara kommunikation med farsi- och hind-i, urdu- och pashto-talande människor, utan ger också bättre flyt i västindoeuropeiska språk som tyska, engelska och de skandinaviska språken. Då kurdiska är ett kontaktspråk (liksom andra språk i Turkiet) innehåller det en uppsättning lån från turkiskan på lexikal såväl som grammatisk nivå, vilket gör det till en perfekt utgångspunkt för tvåspråkig utbildning. Samtidigt kan också svårigheter uppstå på grund av att kurdiska elever förmodligen talar olika dialekter. Deras alfabetisering, d.v.s. deras litteracitet, måste emellertid stödjas genom det skrivna språket, vilket i sin tur håller på att standardiseras. För att vara effektiva behöver flerspråkiga språklärare gedigna språkliga kunskaper, inte bara i kurdiska (eller något annat turkiskt språk) utan också i turkiska, inklusive kunskaper om deras kontaktsituationer. (*Akdeniz universitet Antalya*)

3. Som en del av lärarutbildningen bör alla lärare läsa en introducerande språkkurs i ett av elevernas modersmål, vilket inte är det huvudsakliga undervisningsspråket. Detta bör erbjudas som en obligatorisk, valbar kurs, som i idealfallet också inkluderar en vistelse i ett område där detta språk är ett huvudspråk i dagligt bruk.

En vistelse under minst två veckor i länder där stora invandrargrupper kommer från (t.ex. Turkiet, Serbien, Kosovo, etc.) bör ingå som en obligatorisk del av lärarutbildningens kursplaner. Utlandsvistelsen bör åtföljas av förberedande och, efteråt, av reflekterande aktiviteter. Exempel: IKP-vistelser erbjuds vid *Universitetet för lärarutbildning Zürich* sedan 1980-talet. (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

En obligatorisk mini-språkkurs på en invandrargrups språk bör införas i lärarutbildningen. (*Universitetet för lärarutbildning Wien*)

Som en del av lärarutbildningar bör kurser i flera större invandrargrupper språk erbjudas så att åtminstone grundläggande kunskaper i ett eller flera av dessa språk kan uppnås. Dessa kurser skall helst också innehålla aspekter på kultur och migration relaterade till dessa språkgrupper. (*Zürich Universitetet för lärarutbildning*)

Som en del av lärarutbildningen bör deltagande i introduktionsspråkkurser vara obligatoriskt i ett av de relevanta invandrade språken i ett land som t.ex. albanska, arabiska, berber, hindi, kurdiska, mandarin, makedonska, turkiska, twi, urdu, och så vidare. (*EURAC Bolzano*)

4. Språkkunskaperna hos lärare i flerspråkiga skolor och språkbadsskolor bör vara på en certifierad och hög nivå.

Erfarenheter från europeisk lärarutbildning visar att en flerspråkig lärare utvecklas genom en flerspråkig studiemodell på universitetet, medan de blivande lärarnas språkkunskaper är en av de största utmaningarna av alla. Endast en lärare som behärskar språket i sin undervisning på C1-nivå eller talar det på infödd nivå kan stå framför den flerspråkiga klassen eller en förskolegrupp (Raik 2014). (*Universitetet i Tartu*)

Beträffande språkbadsprogram, som är mycket utbredda i Estland, måste både målspråket och det andra språk som ska läras in tas i beaktande. Mot bakgrund av skillnaden mellan det estniska och ryska språket, är det lämpligast att använda tvåvägs-språkbad. (*Universitetet i Tartu*)

Språkbadsprogram skulle kunna användas i större omfattning, baserat på debefintliga, positiva erfarenheterna från förskolan. När detta sker, är det av yttersta vikt att observera nivån på de språkkunskaper som språklärare får under sina utbildningar. (*Universitetet i Tartu*)

Fler flerspråkiga studenter eller lärarstudenter bör skickas för att arbeta på sådana förskolor som använder sig av språkbadsprogram i syfte att förbättra kvaliteten på språkundervisningen. Många experter rekommenderar att rektorerna vid skolor och förskolor bör förhålla sig mer flexibelt. Beroende på situationen på skolan och den personal som finns tillgänglig, måste lämplig version av språkbad väljas: totalt tidigt språkbad, partiellt språkbad eller tvåvägs-språkbad (på förskolenivå planerad för 2015/2016). (*Universitetet i Tartu*)

Förutsättningarna för en lyckad flerspråkig undervisning är att lärarna är flerspråkiga (exempelvis i turkiska och kurdiska). (*Akdeniz universitet Antalya*)

5. Diskussionen om och utformning av nya modeller och metoder inom språkundervisningen bör främjas och utgöra en integrerad del av kursplanerna för språk.

Utbildningsinsatser i andraspråksinläring bör samordnas med undervisningen i majoritetsspråket. Förstaspråksdidaktik bör också utformas för en flerspråkig skolmiljö, där ett stort antal elever inte talar huvudspråket som ett förstaspråk utan som andraspråk. Detta innebär att lärare som är kunniga i förstaspråksdidaktik medvetandegörs och erbjuds möjligheter att skaffa kunskaper om att undervisa på ett andraspråk. (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

En modell av integrerad språksdidaktik bör diskuteras och planeras på ett sådant sätt att områdena förstaspråksdidaktik, främmandespråksdidaktik, integrering och främjande av andra förstaspråk, liksom främjande av språkmedvetenhet samordnas och helst integreras i en basmodul i lärarutbildningarna. (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

Det är omöjligt att undervisa i alla ämnen på alla de olika språk som finns representerade som modersmål bland eleverna i en institution för allmän utbildning. Således är det nödvändigt att bestämma ämnets prioritet eller position i läroplanen, och först därefter är det rimligt att börja sammanställa lämplig ämnesspecifik terminologi och att implementera detta i lärarutbildningen. (*Universitetet i Tartu*)

Det finns flera metoder för att studera och olika sätt att tillägna sig ett andraspråk. I Estland har det varit mycket diskussion om vilka didaktiska åtgärder och metoder som är bäst lämpade för att främja elevens andraspråksinläring. Men ännu viktigare än så är faktiskt att nå fram till en samsyn om problemen och om gemensamma mål för sådana metoder. Först därefter är det möjligt att börja välja lämpliga sätt och metoder för att främja andra språk i skolan. I Estland, skulle större vikt läggas på forskning om studiestrategier för flerspråkigt lärande samt på att testa dem. (*Universitetet i Tartu*)

I våra empiriska studier stötte vi på en stor variation av flerspråkighet bland studenterna (från helt obalanserad till balanserad flerspråkighet, i synnerhet beträffande turkisk-kurdiska) (Rehbein & Varol). Ibland finns det en passiv kunskap av kurmanji-kurdiska vilket bara möjliggör förståelse (inte att tala). Flerspråkig utbildning måste därför inkludera dessa flerspråkiga varieteter. Ibland innebär detta att de svagare språken måste utvecklas systematiskt eller till och med återinläras. (*Akdeniz universitet Antalya*)

6. Alla aktörer inom utbildningsområdet och alla berörda institutioner bör involveras i utvecklingen av material för främjande av språk i skolorna och utanför. Det är viktigt att dessa initiativ blir förankrade på regional, nationell och internationell nivå, så att ett utbyte av idéer, metoder och material kommer att underlättas.

Under senare år har många ämnen/kurser som stöder flerspråkighet och mångkulturalitet utvecklats vid estniska universitet och högskolor. Till exempel utvecklades år 2014 en modul för flerspråkig och mångkulturell utbildning i förskolan gemensamt av lärare vid universitetet i Tartu, Rakvere College, Narva College och Universitetet i Tallinn. Mycket ofta tas dock initiativ på olika institutioner utan att vara samordnade. Därför bör en omfattande informationsbank skapas för att undvika att praktiska insatser

dubbleras. Dessutom är det viktigt att genomföra uppföljande kurser eftersom enstaka erfarenheter kanske inte förmår leda till tillämpning av de förvärvade kunskaperna. Det är nödvändigt att utforma grundläggande fortbildningsprogram, eftersom det för närvarande inte finns något långsiktigt fortbildningssystem för lärare i Estland. (*Universitetet i Tartu*)

Starkare nätverk måste skapas mellan ämnesbaserade didaktik, språkdidaktik och lingvistik på universitetsnivå (t.ex. grunderna för tvärvetenskapliga "Skolor i utbildning" som för närvarande genomförs på några österrikiska universitet). (*EURAC Bolzano*)

I lärarutbildningen och i fortbildning, bör teoretiskt förankrade läromedel för flerspråkighetsdidaktik skapas som en del av ett gemensamt arbete i laboratorier, under praktik, och så vidare. Dessa material bör göras tillgängliga på nätet, så att de kan användas i skolan (t.ex. språkelement som informationsmaterial för föräldrar, studieverktyg för att jämföra språk, enkäter om språkbiografier, och så vidare). (*EURAC Bolzano*)

7. Bibliotek vid skolor, universitet, och på alla institutioner för lärarutbildningen bör förses med nya och aktuella forskningspublikationer och undervisningsmaterial inom områdena flerspråkighet och språklig mångfald.

Det finns ett behov i lärarutbildningen av mer litteratur som behandlar flerspråkighet i samhället och vilka effekter det har för skola och utbildning. Denna litteratur bör göras tillgänglig för lärarutbildningen i varje skolämne. Publikationerna bör diskutera grundläggande kunskaper som en lärare i ämnet bör ha om flerspråkighet, utveckling av ett andraspråk, och om metoder att utveckla ämnes- och språkkunskaper samtidigt. Begreppet interkulturell pedagogik bör också införas och diskuteras i denna ämnesspecifika litteratur. (*Göteborgs universitet*)

Bibliotek i lärarutbildningsinstitutioner måste hållas uppdaterade med de senaste publikationerna om flerspråkighet, flerspråkig didaktik, regionala språk och minoritetsspråk, språklig mångfald och migration. (*EURAC Bolzano*)

8. Diskussioner grundade på kunskaper och informationskampanjer om flerspråkighetsdidaktik bör hållas regelbundet på alla relevanta läroanstalter.

"Språkdagar" och andra initiativ för att öka medvetenheten om flerspråkighet och mångfald bör regelbundet anordnas vid lärarutbildningsinstitutioner. (*EURAC Bolzano*)

Diskussioner om det utvidgade begreppet flerspråkighet bör regelbundet genomföras vid alla typer av läroanstalter. Det skulle också kunna sammanfalla med informationskampanjer på dessa institutioner. (*Universitetet för lärarutbildning Wien*)

9. Antalet utbildade flerspråkiga lärare bör ökas och integreras i det ordinarie skolsystemet. Det behövs också en större beredvillighet att evaluera och godkänna lärarutbildningar och certifieringar som förvärvats i andra länder.

Fler flerspråkiga lärare bör utbildas och integreras i den vanliga skolundervisningen i Sverige. Flerspråkiga lärare bland personalen i skolorna är viktiga som positiva modeller för flerspråkiga elever. Det bör bli lättare för invandrare med akademisk bakgrund att använda sina kunskaper och intyg som erhållits från studier i andra länder i den svenska lärarutbildningen, så att dessa resurser kan användas bättre i skolan. (*Göteborgs universitet*)

Lärarutbildningar bör utbilda fler två- och flerspråkiga lärare, skolpsykologer och kuratorer med migrationsbakgrund eller som har erfarenheter av andra länder, språk och kulturer. Detta skulle öka graden av flerspråkig och mångkulturell personal inom utbildningsområdet. (*Universitetet för lärarutbildning Wien*)

Rekommendationer för politiker och beslutsfattare inom utbildning

1. Redan befintliga nationella och europeiska lagar, rekommendationer, och initiativ för att främja flerspråkighet bör bättre tas i beaktande. Åtgärder måste genomföras som leder till en seriös implementering av dessa lagar och rekommendationer liksom till att minska klyftan mellan politik och praktik på skolor.

Förslag, rekommendationer och verktyg för att främja flerspråkighet, av vilka några redan har funnits under lång tid, bör beaktas på allvar, och ytterligare insatser måste vidtas för att genomföra dessa. Exempel på EU-nivå: ramprogram för Europeiska rådet för flerspråkighet (http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11084_de.htm); exempel på nationell nivå: Den schweiziska integrerade språkplanen från 1988 (https://sprachenkonzept.franz.unibas.ch/Konzept_kurz.html). (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

Rekommendationerna från Europeiska rådet som samlats i White Paper on Education and Training: Towards the Learning Society konstaterar, beträffande språkutbildning, att varje europeisk medborgare bör tala minst två främmande språk förutom det officiella språket i landet (1+2). Det estniska språkstrategin bygger på EU: s strategi för språk. Syftet med den estniska främmandespråksstrategin 2009-2015 är att underlätta flerspråkighet (<http://www.integrationresearch.net/kooli-keelestrateegia.html>). Med tanke på Estlands befolkningssammansättning bör inlärningen av ryska, som är det språk som har det största flerspråkiga samfundet i Estland, starkare främjas, särskilt med tanke på de nuvarande arbetsmarknads-kraven. (*Universitetet i Tartu*)

Generellt finns det lite kunskap bland politiker och beslutsfattare i Sverige om rekommendationer och verktyg för att främja flerspråkighet i europeiska länder såsom Europarådets ramverk för flerspråkighet. Denna kunskap bör lyftas fram och tas i anspråk då beslut fattas som berör flerspråkig utveckling i samhället och skolan. (*Göteborgs universitet*)

I Sverige är lagstiftningen för att ge undervisning för flerspråkiga elever ganska omfattande; implementeringar

av dessa lagar är å andra sidan inte så bra. Därför är det viktigt att se till att lagarna följs och förverkligas. Detta gäller särskilt på kommunal nivå, eftersom det är kommunerna som ansvarar för grundskolorna i Sverige. Skillnaderna mellan politik och praktik måste åtgärdas och reduceras. (*Göteborgs universitet*)

I motsats till Sverige är det som Turkiet saknar inte så mycket flerspråkig praktik som en genomtänkt lagstiftning, som reglerar flerspråkig utbildning i alla typer av skolor, på alla stadier och i alla regioner. Dessutom behöver föräldrar försäkras om att flerspråkig utbildning inte bara innebär mer social rättvisa, utan också mer effektivitet och högre kvalitet på utbildningen vilket på det viset bättre förbereder eleverna för framtiden. (*Akdeniz universitet Antalya*)

Språkundervisning bör inte enbart förekomma som skolämne utan också genom att flera olika språk används som undervisningsspråk (jfr Cummins). Detta sker exempelvis genom "flerspråkiga språkbadsprogram". Vidare bör flerspråkig undervisning inte bara ge grundläggande språkliga kunskaper, utan också ge kunskaper om olika språkliga register, i synnerhet skolspråket (akademiskt språk, CALP eller skolrelaterat språk), i ett nationellt språk, exempelvis turkiska, såväl som i minoritetsspråk, exempelvis kurdiska. (*Akdeniz universitet Antalya*)

En tre- till fyrspråkig utbildningsmodell kan realiseras i skolan; d.v.s. att vid sidan av turkiska och engelska ska också kurdiska och ytterligare ett minoritetsspråk (yasayan dil) undervisas, liksom andra valfria främmande språk såsom ryska, tyska, kinesiska etc. (*Akdeniz universitet Antalya*)

Flerspråkig utbildning i minoritetsspråk skall inte vara begränsad till enbart barn med annan språklig bakgrund än den turkiska utan bör allmänt inkludera alla barn i ett land, naturligtvis också i Turkiet. På det viset passar den svenska "hemspråksmodellen", vilken uteslutande är öppen för minoritetsspråkstalande barn, inte för språk som kurdiska. Undervisning i minoritetsspråk ska också vara öppen för enspråkiga barn, d.v.s. de som endast kan det nationella språket. (*Akdeniz universitet Antalya*)

Flerspråkiga metodiker (ex. Garcia, Garcia & Flores), bör implementeras inklusive flerspråkighetsdidaktik (ex. kontrastiv didaktik, flerspråkighetspraktiker, aktiv användning av flera språk, kommunikativt språkutbyte mellan studenter, pedagogisk kodväxling etc.). (*Akdeniz universitet Antalya*)

Den territoriella principen måste lösas upp så att det kan bli möjligt att erbjuda valbara kurser i olika minoritetsspråk (ex. bör inte kurdiska och zazaki undervisas endast i östra Anatolien eller laz enbart i Svarta havs-regionen; istället borde dessa minoritetsspråk integreras i utbildningsinstitutioner i storstadsområden i Turkiet). (*Akdeniz universitet Antalya*)

2. Expertgrupper kunniga inom flerspråkighetsdidaktik bör utveckla entydiga definitioner av termer och av vanliga begrepp på nationell nivå och för internationellt utbyte. Deras arbete ska ha direkt inflytande på utbildningspolitiken.

Medan det i många länder är politiska agendor som definierar språkpolitik (Phillipson 2001, Ricento 2005. Siiner 2010), präglas den språkpolitiska diskursen i Estland av ett snävt språkligt förhållningssätt till språket. Följaktligen domineras det av ett normativt och skyddande / kontrollerande paradigm. Skyddet av språknormer i samband med den estniska identiteten och nationalitetens hållbarhet (EKAS: 6) ger mångfalden en etnisk skugga (jfr Koreinik 2011), vilket gör debatten på temat språk mer komplex. Fler språkvetare, rektorer och flerspråkiga personer borde inkluderas i denna offentliga diskussion. (*Universitetet i Tartu*)

Beslutsfattare på skolor och utbildningspolitiker i stort bör ägna sig åt kritiska reflektioner beträffande begreppet flerspråkighet och omdefiniera sin egen förståelse av flerspråkighet, språkkunskaper, språkstöd och av syftena med språkinläring. Denna process av kritisk reflektion skulle kunna införlivas i regionala och nationella seminarier om flerspråkighet i utbildningen. (*EURAC Bolzano*)

Trots att Sverige har varit ett flerspråkigt land under flera decennier, råder uppfattningen att det är ett enspråkigt land fortfarande bland människor i allmänhet och därmed också bland politiker och beslutsfattare. Det är viktigt att starta en diskussion i samhället i stort, såväl som bland politiker och beslutsfattare, om vad flerspråkighet innebär och om dess nödvändiga konsekvenser för skola och utbildning. (*Göteborgs universitet*)

Flerspråkighet i Estland har nu förminskats till en situation där estniska som det officiella språket ställs emot det ryska språket, som är den största minoritetsgruppens språk.

Denna klyfta bör överbryggas på två sätt: för det första, är det dags för Estland att anamma en mer modern inställning till flerspråkighet och mångkultur (jämför Dien 2013). För det andra bör det estniska språket skyddas, samtidigt som alla andra språk också får sin rättsliga och erkända ställning. Under dessa omständigheter, när det finns 20% icke-ester i samhället, måste främjandet av flerspråkighet och mångkultur stärkas. (*Universitetet i Tartu*)

Begreppen mångkultur och två/flerspråkighet bör definieras på ett mer specificerat sätt på nationell nivå. Om det finns en önskan att börja undervisa vissa ämnen på estniska (eller på andra språk), bör en lämplig strategi (läroplan) utvecklas som i sin tur bör tillämpas i alla skolor. (*Universitetet i Tartu*)

Nationella expertgrupper inom ämnena flerspråkighet och flerspråkighetsdidaktik bör tydligt kommunicera med skolledare, lärare och föräldrar för att dekonstruera myter och fördomar om flerspråkighet (t.ex. med hjälp av speciella seminarier, föreläsningar, informationsmaterial, och så vidare). (*EURAC Bolzano*)

Fler språkvetare, skolledare och personer som är aktiva utövare av flerspråkighet behöver engagera sig i den offentliga debatten. (*Universitetet i Tartu*)

3. Utbildningspolitikerna ska se till att tillräckliga resurser finns så att alla åtgärder som rör språk och utveckling av flerspråkighet i skolorna kommer att stödjas och finansieras på ett tillfredsställande sätt. Det gäller till exempel att genomföra nödvändiga lärarutbildningar, främja produktion av aktuella läromedel, och inrätta nätverk för lärare och beslutsfattare på regional, nationell och internationell nivå.

Samordnat stöd måste tillhandahållas för att skapa professionellt undervisnings-material för modersmålsundervisning så att dessa ansträngningar inte bara ska förlita sig på initiativ från enskilda lärare eller små, engagerade grupper av människor. (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

Anordnandet av introduktionsspråkkurser bör främjas för aktuella invandrade språki ett land som t.ex. albanska, arabiska, berber, hindi, kurdiska, mandarin, makedonska, turkiska, twi, urdu, och så vidare. (*EURAC Bolzano*)

Jevgeni Ossinonvski, Estlands utbildningsminister har sagt att vi måste överväga olika språkmiljöer på skolorna. ”De [eleverna] kan lära sig på olika språk i olika klassrum, men de är tillsammans i samma skolhus. I flera städer finns flerspråkiga förskolor, och de arbetar mycket framgångsrikt. Just nu har de flesta estniska och ryska ungdomar inte någon kontakt under skollov; vad mera är, det finns praktiskt taget ingen kommunikation och integration, och det är inte möjligt att kompensera för det genom konstlade lektioner.” Erfarenheterna från **AMuSE**-projektet pekar på det faktum att denna idé kan stödjas genom kommunikationsnätverk, språkläger och bättre samverkan med föräldrar. (*Universitetet i Tartu*)

Ekonomiska medel och resurser måste ges till skolor så att det blir möjligt för dem att organisera den undervisning som den svenska skollagen kräver. (*Göteborgs universitet*)

Undervisning på åtminstone två språk bör vara obligatoriskt från första klass (ex. på turkiska och ett andra förstaspråk): generellt bör flerspråkig undervisning börja så tidigt som möjligt i utbildningsinstitutioner, t.ex. i förskolan och i familjen. På det viset kommer flerspråkighet att införas i samhället som ett generellt kommunikations-sätt (inklusive en reflektion över skillnader och fördelar med olika språkliga förmågor). (*Akdeniz universitet Antalya*)

På lågstadiet bör alfabetiseringen ske på åtminstone två språk (jfr Bialystok, Kosonen); enligt våra studier i den turkiska kontexten har de flesta barn en god kunskap i turkiska när de börjar skolan. Det betyder att tvåspråkig literacitet skall vara målet från början av skoltiden. (*Akdeniz universitet Antalya*)

Skolan som institution bör öppnas mot samhället, så att infödda talare (föräldrar, syskon) kan involveras. I allmänhet bör samhällets språkliga resurser användas och skolor kan språkligt förankras inom ett särskilt upptagningsområde. På så vis kan specifika lokala flerspråkiga förmågor överföras till skolkommunikation. På motsvarande sätt kan skolans utbildning utsträckas också till vuxna (t.ex. kurser i alfabetisering, ekonomi etc. som erbjuds för föräldrar). (*Akdeniz universitet Antalya*)

4. Beslutsfattare inom utbildningsområdet måste öka sina kunskaper om flerspråkighet och de bör också delta i olika typer av vidareutbildningar, för att höja sin kompetens inom ämnesområdet.

Lärare och utbildare som deltar i lärarutbildningen bör fortbildas i de teoretiska grunderna och de praktiska tillämpningarna av flerspråkighetsdidaktik (t.ex. genom att använda moduler som utformats i ECML projektet MALE-DIVE). (*EURAC Bolzano*)

”Språkdagar” och liknande initiativ bör organiseras på utbildningsanstalter och institutioner där politiska beslut fattas för att öka medvetenheten om flerspråkighet och språklig mångfald. (*EURAC Bolzano*)

Det finns ett omedelbart behov av kunskap om flerspråkighet och om skolgång för flerspråkiga elever bland beslutsfattare och politiker. För att kunna följa och implementera aktuella lagar, liksom för att fatta rätt beslut, är kunskaper om flerspråkiga barn inom utbildningsområdet nödvändiga. (*Göteborgs universitet*)

Som framgår av OECD i deras rapport om utbildning av migranter i Sverige (Taguma, Kim, Brink & Telteman, 2010) är kunskapen om situationen för undervisning av flerspråkiga elever i Sverige inte tillräcklig bland politiker och beslutsfattare. Därför föreslår de att ”utbildning av alla lärare och skolledare beträffande mångfald och jämlikhet i form av tillgång till språkliga resurser i den svenska skolan bör vara den högst prioriterade frågan för utbildningspolitiken när det gäller nyanlända i Sverige”. (*Göteborgs universitet*)

Alla personer som är involverade i utbildning ska tillägna sig grundläggande kunskaper om hur flerspråkighet fungerar, om utvecklingen av kunskaper i andraspråk, och om didaktiska metoder som särskilt lämpar sig för flerspråkiga elever. (*Göteborgs universitet*)

Allmänt gäller att beslutsfattare inom utbildningsområdet bör utbildas inom teoretiska och praktiska aspekter av flerspråkighetsdidaktik (t.ex. genom att använda sig av moduler ingående i ECML- projektet MALEDIVE). (*EURAC Bolzano*)

”Språkdagar” och andra initiativ för att öka medvetenheten om flerspråkighet och mångfald bör regelbundet anordnas vid lärarutbildningsanstalter och beslutsfattande institutioner. (*EURAC Bolzano*)

5. Modersmålsundervisning och stöd på andra språk bör integreras i den ordinarie undervisningen. Samtidigt bör modersmållärares status på skolorna göras likvärdig med andra lärares.

Möten bör anordnas för att informera lärarstudenter om modersmålsundervisning och var de kan komma i kontakt med modersmållärare för att utveckla gemensamma projekt. (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

Ett varierat utbud av kurser (från korta till långa) bör erbjudas lärare som undervisar i förstaspråk som inte är majoritetsspråk i ett lands utbildningssystem. I synnerhet bör certifierade kvalifikationer (ex. CAS – Certificate of Advanced Studies) leda till en bättre position och högre lön för modersmållärare (jfr lärarutbildningsprogrammet "Mother tongue teaching: Teaching first languages in the context of migration" vid Universitetet för lärarutbildning i Wien http://phwien.ac.at/files/MitteilungsblattVR/Punkt%204/PH_Wien_LG_Muttersprachlicher_Unterricht_genehmigt.pdf) (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

En elev ska ha rätten att undervisas i sitt förstaspråk av kvalificerade lärare genom hela sin skoltid. (*Universitetet för lärarutbildning Wien*)

Modersmålsundervisning och modersmållärare bör integreras bättre vid lokala skolor. De bör få bättre lön (Sverige, Österrike och Nordrhein-Westfalen kan tas som exempel på detta). Jämför rekommendation 814 om moderna språk i Europa (från 1977!) <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta77/EREC814.htm>, EU:s dokument om utbildning och undervisning från 1995 (<http://aei.pitt.edu/1132/>), den 12 UNESCO-resolutionen från 1999 (http://www.unesco.org/education/imld_2002/resolution_en.shtml) och i synnerhet EU:s rekommendation 1740 (The place of mother tongues in school education från 2006 (<http://assembly.coe.int/Mainf.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta06/EREC1740.htm>)). (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

Modersmålsundervisning bör tillförsäkras bättre förhållanden så att den kan integreras i den reguljära timplanen. Detta innebär att modersmålsundervisning inte ska erbjudas utanför skoltid (ex. fredag em från kl 17 till 19 är ingen lämplig tid). Detta innebär också att lärare och skolledare behöver utöka sina kunskaper om betydelsen av modersmålsundervisning. (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

Åtgärder för att hjälpa främjandet av språkbehärskningen i

de huvudsakliga undervisningsspråken bör integreras i reguljär klassrumsundervisning. Detta kan uppnås genom intern differentiering och flerspråkighetsdidaktik. (*EURAC Bolzano*)

Modersmålsundervisning erbjuds nu ganska allmänt i svenska skolor, men undervisningen sker oftast sent på dagen efter den reguljära skoldagen när eleverna är trötta och inte så receptiva. En integrering av modersmålsundervisningen i den ordinarie skoldagen borde vara möjlig och flera projekt där detta har prövats har genomförts i olika delar av Sverige. Det borde vara en uppgift för Skolverket att samla in information och resultat från dessa modersmålsprojekt och föreslå nya och kreativa sätt att integrera modersmålsundervisning i den reguljära undervisningen. (*Göteborgs universitet*)

Utrymme bör ges i skolschemat för samarbete mellan modersmållärare och andra språklärare. (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

6. Tillgången på språkundervisning kopplad till ämnesundervisning bör utökas. Samtidigt bör också språkintegrerad ämnesundervisning kombineras med en strävan efter social integration; alla skolor bör anamma ett positiv förhållningssätt till språk.

Förståelsen av "flerspråkighet" i skolkontext bör flyttas från att vara snävt knuten till prestigespråk (som engelska och franska). Istället bör språk som faktiskt talas av eleverna bättre tas i beaktande. Modeller bör tänkas ut för hur dessa språk kan integreras genom flerspråkighetsdidaktik i alla klasser från förskola till gymnasiets sista klasser. (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

Det skall vara av yttersta vikt att undvika att inta ett bristperspektiv på elevers skolprestationer och språkutveckling och istället omfatta ett individuellt, konstruktivt förhållningssätt som belyser vad en elev har uppnått och vad den behöver. (Vilka förmågor har redan uppnåtts och vad behövs fortfarande?) Därför bör utvärdering bestå av positivt formulerade beskrivningar, vilka behöver ges genom hela skoltiden. (*EURAC Bolzano*)

I enlighet med denna konstruktiva utvärderingsform behöver alternativa sätt för utvärdering utvecklas och implementeras. Dessa instrument behöver ta en elevs individuella språkprofil i beaktande och även ta hänsyn till möjliga

behov beträffande undervisningsspråket. (EURAC Bolzano)

Erbjudandet av "ytterligare språk" i skolan bör utökas och motivation att erbjuda undervisning i andra språk i gymnasieskolan som andra främmande språk än franska, spanska och italienska bör ges. (Universitetet för lärarutbildning Wien)

Utbudet av språk som "främmande språk" som obligatoriskt ämne i grundskolan bör utökas. Vidare bör motivation för att erbjuda andra språk än engelska (erbjuds till 98% för närvarande) ges. (Universitetet för lärarutbildning Wien)

Två till fyra språkdagar bör arrangeras under skolåret. Språkdagarna ska ha målet att skapa medvetenhet bland eleverna om fördelarna med flerspråkighet. I synnerhet vore sådana ansträngningar till stor hjälp i Schweiz, särskilt om man beaktar den aktuella debatten om främmandespråksundervisningen i grundskolan (exempelvis kunde arrangemang ordnas där klasser från västra Schweiz, Tessin och Graubünden möts och organiserar en engelsk dag med infödda talare och så vidare). (Universitetet för lärarutbildning Zürich)

Stöd för undervisning i olika språk är nödvändig i grundskolan. Lättnad beträffande tung arbetsbörda för lärare möjliggörs genom hjälp av specifika främmande-språkslärare och lärare i det huvudsakliga undervisningsspråket som andraspråk. Detta hjälper till att belysa fördelarna med funktionell flerspråkighet, medan man samtidigt undviker att tänja på gränserna för en individuell lärares arbetsbörda. (Universitetet för lärarutbildning Zürich)

Det är nödvändigt att främja undervisning i estniska som andraspråk i grundskolan med syfte att uppnå en B-2-färdighet i slutet av grundskolan. Där bör språk- och ämnesintegrerat lärande uppmuntras när estniska undervisas (eller andra språk). Vidare bör språkbadsprogram implementeras i större utsträckning. https://www.hm.ee/sites/default/files/uuring_kakskeelne-ope_vene_oppekeelega_koolis.pdf (Universitetet i Tartu)

Alla elever ska ha rätten att undervisas på de huvudsakliga undervisningsspråket av kvalificerade lärare under så lång tid som det är nödvändigt för att uppnå en god färdighetsnivå i språket. (Universitetet för lärarutbildning Wien)

Skolor ska utveckla en välvillig och gynnsam miljö för

språklig mångfald. Det ska inte finnas några restriktioner beträffande att använda olika språk vare sig i klassrummet eller under raster. (Universitetet för lärarutbildning Wien)

7.Varje skola bör utveckla sin egen språkstrategi baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Uppdaterade språkprofiler för elever och lärare bör sammanställas vid alla skolor. Dessa språkprofiler bör förelämnas offentligt på skolorna och utgöra en del av skolans språkliga identitet. (EURAC Bolzano)

AMuSE-projektet stödjer idén om arbetsgrupper inom utbildningsdepartementet vilka ger skolor en viss självbestämmanderätt att kunna genomföra undervisning på olika språk, liksom det möjliggör för skolan att ta vara på skolans individuella språkliga karakteristika. Det är rimligt att stödja denna ide, eftersom det då blir skolorna som utformar passande aktiviteter liksom det också blir de som tar på sig ansvaret för denna process (Klaas 2014). (Universitetet i Tartu)

En individuell språkstrategi bör utformas vid alla skolor. Språkstrategin ska ha som målsättning att erkänna alla språk som finns på skolan och den ska ge information och beskriva aktiviteter som rör språklig mångfald liksom att utforma riktlinjer för utövande av flerspråkighet i klassrummet och i hela skolan. För att underlätta för planering av detta bör nationella expertgrupper inrättas vid relevant ministerium vilka kan vara tillgängliga som konsulter och förse skolorna med informationsmaterial och visa på grundläggande tillvägagångssätt för att utarbeta och genomföra individuella språkstrategier på skolorna (ex. framställning av undervisningsprogrammen, planering av undervisning och projekt, integrering av språk etc.) (EURAC Bolzano)

Baserad på språkstrategin bör en flerspråkig, inkluderande och interkulturell policy för skolan implementeras, vilken innefattar majoritets- och minoritetsspråk, liksom regionala, ursprungs- och grannspråk (jfr utveckling och första implementering i ECML-projektet PlurCur: <http://www.ecml.at/F1/tabid/756/Default.aspx>). (EURAC Bolzano)

Flera svenska skolor har idag utvecklat en särskild språkplan där attityder och förhållningssätt till flerspråkighet är formulerade och tydliggjorda. Detta har mestadels gjorts i skolor där flerspråkiga elever har funnits under längre tid. Det är emellertid viktigt att alla skolor utformar sina egna språkpolicyplaner baserade på forskning och beprövad erfarenhet. (*Göteborgs universitet*)

Situationen för utbildning i Turkiet idag är följande: Under de senaste åren har en förändring i det politiska ledarskapets politik resulterat i det så kallade demokratiseringspaketet år 2013, vilket har öppnat nya vägar för utbildning av – ibland t.o.m. i – minoritetsspråk. I enlighet med beslutade paketet tilläts privata skolor att undervisa på andra språk än turkiska, vilket möjliggör för lokala samhällen att få tillgång till utbildning på modersmålet. http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2013/package/brochures/turkey_2013.pdf Trots att denna policy innebär ett steg framåt kan huvuddelen av minoritetsspråks-undervisningen inte flyttas över enbart till privata skolor, eftersom de inte är avgiftsfria. Av sociopolitiska orsaker kan inte verklig spridning av undervisning på minoritetsspråk äga rum endast utanför det allmänna utbildningsväsendet. Dessutom rekommenderar vi att det får en högre status än enbart ett valbart ämne med bara två lektioner per vecka som situationen är idag. Demokratiseringspaketet har också lett till grundandet av "Living Languages Departments" i Mardin, <http://tyde.artuklu.edu.tr/>, i Van <http://www.yyu.edu.tr/akademikbirimler/index.php?bolumid=63>, samt i Düzce, <http://kafkas.fef.duzce.edu.tr/>, vilket återigen är ett tecken på progressivt beslutsfattande. Likväl rekommenderar vi att dessa institutioner inte ska lära ut minoritetsspråken för sin egen skull utan behandla dem som del av ett flerspråkigt utbildningskoncept. Den specifika sociopolitiska situationen i Turkiet bör också beaktas liksom de flerspråkiga erfarenheter av och insikter i flerspråkig utbildning som gjorts i andra länder. (*Akdeniz universitet Antalya*)

Former för flerspråkig kommunikation utanför skolan (som exempelvis i Zeytinburnu/Istanbul) bör användas som modell för organiserad kommunikation på en skola. (*Akdeniz universitet Antalya*)

8. Elever med en utökad språklig repertoar bör få institutionellt erkännande och lämplig certifiering av sina språkkunskaper.

Som en del av en individualiserad bedömning bör de flerspråkiga elevernas reella skolsituation tas i beaktande (ex. valet av test som skriftliga eller muntliga etc.) (*Universitetet för lärarutbildning Wien*)

Ett brett utbud av språk bör stödjas och erbjudas på skolorna. Dessutom bör färdigheter i dessa språk kunna värderas och certifieras. Frankrike erbjuder exempelvis sådan certifiering i en rad olika språk på gymnasienivå. Det är önskvärt att möjliggöra detta också från tidigare skolåldrar. (För Frankrike och andra länder, jfr Extra, Guus; Yagmur Kutlay (2012): *Language Rich Europe. Trends in Policies and Practices for Multilingualism in Europe*. Cambridge University Press. Nedladdning: http://www.language-rich.eu/fileadmin/content/pdf/LRE_German_LRE_-_Trends_in_Politik_und_Praxis_f%C3%BCr_Mehrsprachigkeit_in_Europa.pdf). (*Universitetet för lärarutbildning Zürich*)

Förutom ett balanserat främjande av de huvudsakliga undervisningsspråken bör elevers individuella språkrepertoar tillmätas större vikt och måste också främjas på ett bättre sätt. (*EURAC Bolzano*)

9. Samarbetet mellan yrkesverksamma i utbildningsområdet och språkforskare bör förbättras på en institutionell basis så att lärarutbildningen kan dra direkta fördelar av detta.

I jämförelse med tidigare ansatser har det nya estniska integrationsprogrammet 2020 "Lõimuv Eesti 2020" (<http://www.integratsioon.ee/>) fokuserat mer på politisk och socioekonomisk integration vid sidan av språkinläring. Denna utveckling bör stödjas och utvecklas genom formella utbildningsnätverk. (*Universitetet i Tartu*)

Samarbetet mellan forskning och utbildningsinstitutioner bör stärkas, så att resultat rörande språktilläggen, språkinläring och språkdidaktik på ett bättre sätt kan gynna utvecklingen av undervisningsmetoder. Omvänt skulle klassrumsundervisning och didaktiska förhållningssätt bättre kunna integreras i (tillämpad) forskning. Ämnen som flerspråkighetsdidaktik, språkrepertoar och främjandet av språkliga färdigheter (inte bara i språk som används i skolan) skulle gynnas i stor utsträckning av ett nära

samarbete mellan forskning och praktik. Detta skulle också möjliggöra för riktlinjer och kursplaner att blir mer påverkade av forskningsresultat. (*EURAC Bolzano*)

10. Lovande projekt och försöksverksamheter på skolor bör utvärderas professionellt och stödjas genom vetenskaplig handledning.

Skolor som driver försöksprogram beträffande flerspråkighet och mångkulturalitet bör stöttas med frekventa utvärderingar och återkoppling, exempelvis när pedagogisk individualisering genom flera klasser i samma klassrum prövas. (*Universitetet för lärarutbildning Wien*)

Utbildningsinstitutioner ska följa upp skolprojekt som utvecklar och implementerar integrativa språkkursplaner genom att ge forskningsstöd. Forskningsresultat bör göras tillgängligt för alla intresserade parter. (*EURAC Bolzano*)

Experimentella ansatser till flerspråkig pedagogik ska stödjas, d.v.s. att inte endast en modell för flerspråkig undervisning ska anammas på nationell nivå. Istället bör en mångfald av modeller tas fram och implementeras med vetenskapligt bistånd. Forskning som syftar till att finna nya idéer till flerspråkiga undervisningspraktiker bör intensifieras. (*Akdeniz universitet Antalya*)

CONTACT:

EURAC research – European Academy of Bolzano
Institute for Specialised Communication and Multilingualism
Viale Druso 1, 39100 Bolzano, Italia
Tel. +39 0471 055 100
Fax. +39 0471 055 199
E-Mail: communication.multilingualism@eurac.edu
Website: www.eurac.edu